

I N G E B L I K T

Moer

Moer 1995/6, het laatste nummer van de jaargang, bevat twee hoofdartikels over lezen. Saskia Brand-Gruwel, Cor Aarnoutse en Kees van den Bos presenteren een programma voor kinderen die zwak zijn in begrijpend lezen: *Elkaar onderwijzen in begrijpend lezen en luisteren*. Hierin worden vier leesstrategieën aangeleerd: het stellen van vragen, het ophelderen van onduidelijkheden, samenvatten en voorspellen. De auteurs bespreken de opzet, de uitgangspunten en de praktijk. Ook wordt verslag gedaan van een onderzoek naar de effectiviteit van het programma bij tienjarige leerlingen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden. Carien Bakker & Maeike Bosma lieten zich inspireren door een workshop van Aidan Chambers om zijn aanpak van ervaren lezen, bestemd voor het basisonderwijs, uit te proberen in het voortgezet (secundair) onderwijs. Het ziet er immers naar uit dat het literatuuronderwijs in Nederland, onder invloed van de nieuwe eindtermen, een belangrijke accentverschuiving zal ondergaan in de richting van tekstbeleving en de ontwikkeling van literaire smaak. Verder bevat dit nummer de klassieke vaste rubrieken: Recensie, Forumbijdragen en Leesvoer, plus een inhoudsregister op jaargang 1995.

Over de grenzen van literatuuronderwijs

In de reeks *Studie en Onderzoek* binnen het project Nederlands V(oortgezet) O(nderwijs)

van het Instituut voor Leerplanontwikkeling (SLO, Enschede) is deel 21 verschenen: *Over de grenzen van literatuuronderwijs*. Ilse Bolscher rapporteert over een onderzoek naar de mogelijkheden van intercultureel literatuur- en fictie-onderwijs binnen het vak Nederlands in het voortgezet onderwijs. De publikatie bestaat uit twee delen. In deel I doet de auteur verslag van een literatuuronderzoek naar standpunten over de thematiek, waaruit ze criteria distilleert waaraan intercultureel literatuur- en fictie-onderwijs zou moeten voldoen. In deel II inventariseert en analyseert ze bestaande lesmethoden en formuleert ze aanbevelingen voor het ontwikkelen van lesmateriaal voor intercultureel literatuur- en fictie-onderwijs. Op een paar publikaties van Marita de Sterck na zijn geen Vlaamse referenties vermeld.

Ons Erfdeel

Ons Erfdeel 38/5 (november-december 1995) heeft het over de visie van Lode Wils op Vlaanderen, België en de Groot-nederlandse Beweging (Emmanuel Gerard); de ontwikkeling van Doeschka Meijsings proza (Wam de Moor); de moeizame relatie tussen Nederland en Duitsland in Europa (Horst Lademacher); de schrijver-diplomaat Sadi de Gorter (André van Seggelen); de Gentse kunstenaar Jules De Bruycker (Paul Huys); de toekomst van de monumentenzorg in Nederland (Fons Asselbergs); de studie van de 'literaire collaboratie' (Dirk de Geest); en internationale Neerlandistiek (Reinier Salverda). Hekkesluiser is een artikel over de positie van het Afrikaans in Namibië, geschreven in het Afrikaans (Emma

Kirchner). Zoals in elk nummer zijn er ook de vaste rubrieken: culturele kroniek, taal- en cultuurpolitieke kroniek, en publikaties.

Klapper

In **Klapper 3/3** (november 1995) stelt Francis Marissens *Apentaart* voor, een leesbevorderingsproject dat is opgezet voor Brusselse OVB-basisscholen. (Ideeën-bundel en suggestiemap zijn verkrijgbaar bij het Centrum voor Lezen en Informatie.) Guido Gijsenbergs geeft zijn visie op de taalontwikkeling bij jonge kinderen en hoe ouders en onderwijzers daarop kunnen inspelen. Het initiatief *Journalist voor één dag*, dat zesdejaars van het secundair onderwijs de kans geeft het journalistenbestaan aan den lijve te ondervinden, wordt voorgesteld door Mick Serneels. Koen D'Haene heeft het over de manier waarop *Roefel*, de dag van het kind, werd uitgebouwd tot een boekpromotie-activiteit in de jeugdbibliotheek van Wevelgem. *Wie leest is niet lui*, beweert Bart Van Nuffel, net zoals in **Vonk** 25/2. Luc Debraekeleer vertelt over zijn persoonlijke ervaringen met het 'harde' BRTN-quizprogramma *Kennis van zaken*, en Edwin Van Troostenberghe kaart een bibliotheek-technisch probleem aan. En ten slotte is er ook *Pluizer*, het uitneembare katern kinder- en jeugdboekenrecensies.

Centrum voor Lezen en Informatie, LINC (voorheen PLOB), Maria-Theresiastraat 20, 3000 Leuven, tel. 016/22.89.33

Meertaligheid en taalbeleid

Het Instituut voor Leerplanontwikkeling (SLO, Enschede) heeft van 1993 tot nu een reeks van 11 katernen uitgegeven over meertaligheid en de ontwikkeling van een taalbeleid in het basisonderwijs:

- 1 Meer over meertaligheid: contouren van een taalbeleid op school. (1993)
- 2 Het META-instrument: instrument om een taalbeleid op school te evalueren en te ontwikkelen. (1993)
- 3 Implementatie van taalbeleid: vijf praktijkvoorbeelden. (1993)
- 4 Ontwikkeling van een taalbeleid op school: strategieën en interventies. (1995)
- 5 Meertaligheid en taalprogramma's: oriëntatie op taalprogramma's NT2 en ET. (een brochure en vijf videobanden) (1993)
- 6 Dünyamiz/De wereld van ons beiden. (over aardrijkskunde-onderwijs in het Turks en het Nederlands) (1993)
- 7 Vuistregels NT2: handreikingen voor leraren in het basisonderwijs. (1995)
- 8 Selectie en planning van leerstof: ontwikkeling van leerkrachtvaardigheden in meertalige onderwijssituaties. (1995)
- 9 Combinatievoorstellen NT1-NT2. (1994)
- 10 Flexibele leertijd. (1996)
- 11 Meer over meertaligheid. "Dat zou je intercultureel kunnen noemen": taalonderwijs in verandering. (1995)

Besteladres: SLO, afdeling Verkoop, Postbus 2041, NL-7500 CA Enschede, tel. 00-31-53-4840 840.

Voor meer informatie kunt u ook de secretaresse van het project 'Meertaligheid' (Ria Schenk) bellen, tel. 00-31-53-4840 427.

Spiegel

Spiegel 13/1 (1995) bevat twee Vlaamse en twee Nederlandse artikels. Griet Ramaut doet verslag van een case-study over moedertaalonderwijs in een meertalige klas in een Vlaamse lagere school. Aan de wijze waarop de nieuwe leerplannen Nederlands

van het Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs (VKSO) tot stand zijn gekomen, is de bijdrage van Hugo de Jonghe gewijd. Amos van Gelderen & Ron Oostdam gaan nader in op de legitimeringsproblematiek voor mondelinge taalvaardigheid in de hoogste klassen van het algemeen vormend onderwijs. En Maarten Koch plaatst in zijn artikel kanttekeningen bij de veelgebruikte theorie van Cummins in het onderzoek naar schoolsucces en taalvaardigheid. Verder bevat het nummer nog drie uitvoerige boekbesprekingen.

nachbarsprache niederländisch

nachbarsprache niederländisch is het tijdschrift van de *Fachvereinigung Niederländisch* voor leraren Nederlands vreemde taal in Duitsland. Het verschijnt twee keer per jaar. Elk nummer bevat Nederlands- en Duitstalige bijdragen over taal, literatuur en 'Landeskunde' in Nederland en Vlaanderen.

Het tweede nummer van de 10e jaargang (2/95) dat alleen Duitstalige artikels bevat, opent met een bijdrage van Anne Marie Musschoot over de ontwikkelingslijnen in de Vlaamse na-oorlogse roman. Over het werk en de invloed van Louis Paul Boon gaat de bijdrage van Kris Humbeeck met als titel 'Wer keine Bombe zu werfen wagt, der schreibe eine!'. Luc van Doorslaer legt Tom Lanoyes *Kartonnen dozen* naast *Pappschachteln* en onderwerpt de Duitse vertaling aan een kritische analyse. Ten slotte geeft Winfried Dolderer een historische schets van het beeld dat de Duitsers van Vlaanderen hebben sinds 1830.

Ook bevat elk nummer verslagen en aankondigingen in de vaste rubrieken *Berichte* en *Mitteilungen und Hinweise*, boekbesprekingen en een inhoudsopgave van Vlaamse en Nederlandse tijdschriften in verband met taal- en letterkunde.

Fachvereinigung Niederländisch, Haus der Niederlande, Alter Steinweg 6/7, D-48143 Münster, tel. 00-49-251-4142227.

Werken met poëzie in het onderwijs

Sinds 1980 geeft Stichting Plint poëzieposters en poëziepostkaarten uit met als doel poëzie op een leuke en eigentijdse manier onder de aandacht te brengen van vooral jonge lezers. Op de posters en postkaarten worden gedichten gecombineerd met speciaal in opdracht vervaardigd werk van beeldende kunstenaars.

Jaarlijks verschijnen in september twee series van elk zes poëzieposters (serie A voor kinderen van 7 tot 14 jaar; serie B voor jongeren vanaf 15 jaar). De nieuwste B-serie is getiteld *Het land dat in mij woont* en heeft als thema migratie. Voor het onderwijs worden bij deze series gratis lesbrieven geleverd met informatie over de dichters en kunstenaars, en nuttige tips om in de klas met poëzie aan de slag te gaan.

Verder geeft de Stichting Plint **DADA** uit, een kunsttijdschrift voor kinderen dat in 1992 in Frankrijk is opgericht. Voor de eerste Nederlandstalige jaargang die van oktober 1995 tot juni 1996 loopt, zijn de volgende thema's gepland: Art brut, Speelgoed en kunst, en Johannes Vermeer. Het nulnummer, verschenen in november 1994, was volledig gewijd aan Piet Mondriaan. Ook zijn er lesbrieven in de maak met praktische tips voor de creatieve, plastische en culturele opvoeding van de jeugd.

Tijdens **EDUCA+**, de praktijkgerichte onderwijsbeurs (Flanders Expo Gent, 13-16 maart 1996) zullen op donderdag en vrijdag workshops worden gegeven met de poëzieposters en het tijdschrift DADA. Een folder van de Stichting Plint kan aangevraagd worden bij

Lotte Vandeweerdt, Anjelierstraat 77, 9000 Gent, tel. 09/227.53.25.

Waarden en normen in jeugdliteratuur

Hoe brengen schrijvers hun boodschap over? Hoe functioneren verhalen in levensbeschouwelijk materiaal en hoe kun je op een levensbeschouwelijke manier naar prentenboeken kijken? Welke criteria hanteert een uitgever bij het op de markt brengen van kinderboeken? In het themanummer van **School en godsdienst** rond *Waarden en normen in jeugdliteratuur* staan veel voorbeelden uit bestaande en bekende jeugdliteratuur (onder andere Mary

Hoffman, Janosch, Max Veldhuis en Willem Wilmink) die een hulpmiddel zijn bij het kritisch beoordelen van kinderboeken. Het themanummer bevat onder meer een artikel van Rita Ghesquiere over moraliseren in jeugdliteratuur. Verder zijn er bijdragen van P. Mooren, B. van der Wurff, E. van der Pluym, A. van Steenberg en N. Spiljard. Het kost 7,50 gulden inclusief verzendkosten.

Bestellingen: Katholiek Pedagogisch Centrum, afdeling Verkoop, Postbus 482, NL-5201 AL 's-Hertogenbosch, tel. 00-31-73-624.72.47, fax 00-31-73-624.72.94.

T U S S E N D O O R

WELZIJNSWERK EN EINDTERMEN PRAKTIJKVOORBEELDEN EN VRAGEN

De directe verbondenheid van onderwijs en welzijnswerk is met de introductie van de eindtermen in het onderwijs bevestigd en versterkt.

De discussie over de opdracht en de finaliteit van de school kadert in een breder educatief debat, waarbij 'zorgverbreding' en 'zorgverdieping' steeds meer gezien worden als essentiële opgaven voor het pedagogisch beleid op school.

*De redactie van het tijdschrift **Welwijs** wil deze ontwikkelingen aan een kritische analyse onderwerpen. Daartoe richt ze op **13 maart 1996** in het Vormingscentrum te Malle een studiedag in met als thema **Welzijnswerk en eindtermen**.*

In de voormiddag staan drie lezingen op het programma; in de namiddag worden een drietal praktijkvoorbeelden toegelicht waarop panelleden reflecteren vanuit verschillende invalshoeken. Hierna wordt ingegaan op vragen uit het publiek. Afsluitend volgt een synthese van de belangrijkste bevindingen.

Inlichtingen en inschrijvingen:
MAJONG vzw t.a.v. Nicole Vettenburg,
Hooverplein 10, 3000 Leuven,
tel. 016/32.52.37, fax 016/32.54.68.